

MAALISKUUN 2024 ILMANLAATU
KOTKASSA

Julkaisuviite: Pullinen K., Tamminen A., Tamminen T., Etelä-Kymenlaakson teollisuuden ilmanlaadun maaliskuun 2024 kuukausiraportti. Enwin Oy, Pirkkala, 10.4.2024. ISSN 2954-1689

Sisältö

1.	Yhteenveto maaliskuun 2024 ilmanlaadusta Kotkassa.....	2
2.	Maaliskuun 2024 sää	3
3.	Mittausten edustavuus.....	3
4.	Mittaustulokset	4
4.1	Pienihiukkaset (PM _{2.5}) ja hengitettävät hiukkaset (PM ₁₀).....	4
4.2	Haisevat rikkiyhdisteet (TRS =Total Reduced Sulfur).....	5
5.	Tulosten tarkastelu	6
5.1	Mittaustulosten raja-arvovertailu	6
5.2	Mittaustulosten ohjearvovertailu.....	6
5.3	Vertailu WHO:n 09/2021 hiukkasohjearvoihin.....	7
5.4	TRS-hajutunnit Kotkassa	8
6.	Asemien kuukausitulokset vuonna 2024	9
6.1	PM ₁₀ ja PM _{2.5} -hiukkaspitoisuudet Kirjastotalolla.....	9
6.2	TRS-pitoisuudet.....	10
	Kirjastotalo.....	10
	Metsäkulma.....	11
	Rauhala	11
	LIITE 1. Enwin Oy:n ilmanlaadun tarkkailupisteet Kotkassa.....	12

Vuosina 2021-2025 Kotkan ilmanlaatua tarkkaillaan teollisuuden yhteistarkkailuna Enwin Oy:n toimesta Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen päätöksen (KASELY/8/07.03/2010 29.4.2020) mukaisesti kolmessa paikassa. Kotkan Kirjastotalolla tarkkailtavina ovat *PM_{2.5} eli pienihiukkaset*, *PM₁₀ eli hengityskelpoinen pöly* ja *TRS eli hajurikkiyhdisteet*. Kirjastotalolla, Metsäkulman entisellä koululla ja Rauhalaissa tarkkaillaan hajurikkiyhdisteitä (TRS). Tarkkailuun osallistuvat Stora Enso Oyj, Sunilan tehdas (*hiukkaset, TRS*), MM Kotkamills Oy (*hiukkaset, TRS*), Ahlstrom Glassfibre Oy, Karhulan tehdas (*hiukkaset*) ja Kotkan Energia Oy (*hiukkaset*).

1. Yhteenvedo maaliskuun 2024 ilmanlaadusta Kotkassa

Hengitettävien hiukkasten (PM₁₀) vuorokausipitoisuudet Kirjastotalolla vaihtelivat välillä 2-27 µg/m³, joten *vuorokausiraja-arvon* lukuarvo 50 µg/m³ ei ylittynyt maaliskuussa (Kuva 2). Maaliskuun PM₁₀-kuukausikeskiarvo oli 11.3 µg/m³. Korkein PM₁₀ vrk -arvo 27 µg/m³ ylitti *alemman arviointikynnyksen* 25 µg/m³, joka on 50 % 24 tunnin raja-arvosta 50 µg/m³. Maaliskuun toiseksi korkein PM₁₀ -vuorokausiarvo 21 µg/m³ oli 30 % vrk-ohjearvosta 70 µg/m³. WHO: n uusi PM₁₀ -vuorokausiohjearvo 45 µg/m³ ei ylittynyt maaliskuussa¹.

Pienhiukkasten (PM_{2.5}) vuorokausipitoisuudet vaihtelivat maaliskuussa Kirjastotalon mittausasemalla 1.3-25 µg/m³ (Kuva 2). Maaliskuun PM_{2.5} -kuukausikeskiarvo oli 6.3 µg/m³, joka alitti pienhiukkasten vuosipitoisuuden raja-arvon 25 µg/m³. Maaliskuun PM_{2.5} -hiukkasten keskiarvo 6.3 µg/m³ ylitti WHO:n vuosiohjearvon tason 5 µg/m³. 16.3.2024 mitattu korkein vuorokausiarvo 25 µg/m³ ylitti WHO:n vuorokausiohjearvon 15 µg/m³. Kyseessä oli toinen ylitys vuonna 2024, kun ohjearvoon on sallittu kolme ylityspäivää vuodessa.

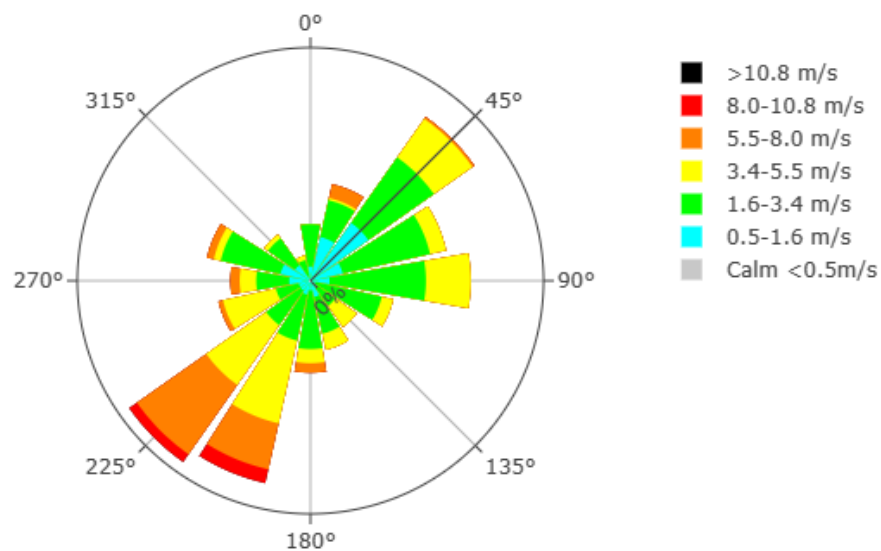
Haisevien rikkiyhdisteiden (TRS) vuorokausiohjearvon lukuarvo 10 µgS/m³ alittui kaikilla TRS-virtuaaliasemilla vuorokausipitoisuuksien vaihdellessa 0.0-0.6 µgS/m³. Ohjearvoon verrannollinen toiseksi korkein TRS vrk-arvo oli Kirjastotalolla 0.6 µgS/m³, Metsäkulmalla ja Rauhalassa 0.1 µgS/m³ (Kuva 3). TRS-tuntipitoisuudet vaihtelivat asemilla 0.0-1.6 µgS/m³ (Kuva 4). Maaliskuussa *hajutunteja* eli tunnistettavia ≥ 3 µgS/m³ tuntipitoisuuksia ei esiintynyt lainkaan (Taulukko 4).

Stora Enso Oyj:n Sunilan tuotannonrajoitusseisokki alkoi 1.5.2023 ja tehdas ajettiin alas viikon 18 aikana. Tuotantoa ei enää käynnistetty 4.9.2023 annetun lopetus päätöksen jälkeen. Kuorikattila otettiin ajoon vedentulmiston ja lämmöntuoton vuoksi 12.10.2023 ja on edelleen ajossa.

¹ WHO Global Air Quality Guidelines. Particulate matter (PM_{2.5} and PM₁₀), ozone, nitrogen dioxide, sulfur dioxide and carbon monoxide. ISBN 978-92-4-003422-8, 22.9.2021

2. Maaliskuun 2024 sää

Maaliskuun sademäärä oli Kotkassa 29.8 mm, 88 % tavanomaisesta (vv. 1991-2020 pitkäaikainen keskiarvo 34 mm). Kuukauden keskilämpötila oli 0.4 °C. Lounas- ja koillistuulet olivat vallitsevia suurimman osan maaliskuusta (Kuva 1). Tuulen keskinopeus oli 3.1 m/s ja tyyntä alle 0.5 m/s oli 0.01 % ajasta.

Kuva 1. Tuulen suunta- ja nopeusjakauma Kotkassa maaliskuussa 2024. Tyyntä alle 0.5 m/s oli 0.01 % ajasta (Tuuliruusu = mistä tuulee).

3. Mittausten edustavuus

Kirjastotalon hiukkasmittausasemalla saatiin 712 tuntiarvoa eli 95.8 % Maaliskuun tunneista. 13.3. klo. 04.00 - 14.3. klo. 10.00 tapahtunut mittauskatkos johtui järjestelmän päivityksestä. Mittaustuloksissa on huomioitu Ilmatieteen laitoksen HIVATO-raportin ² kertoimet FIDAS-analysaattorille.

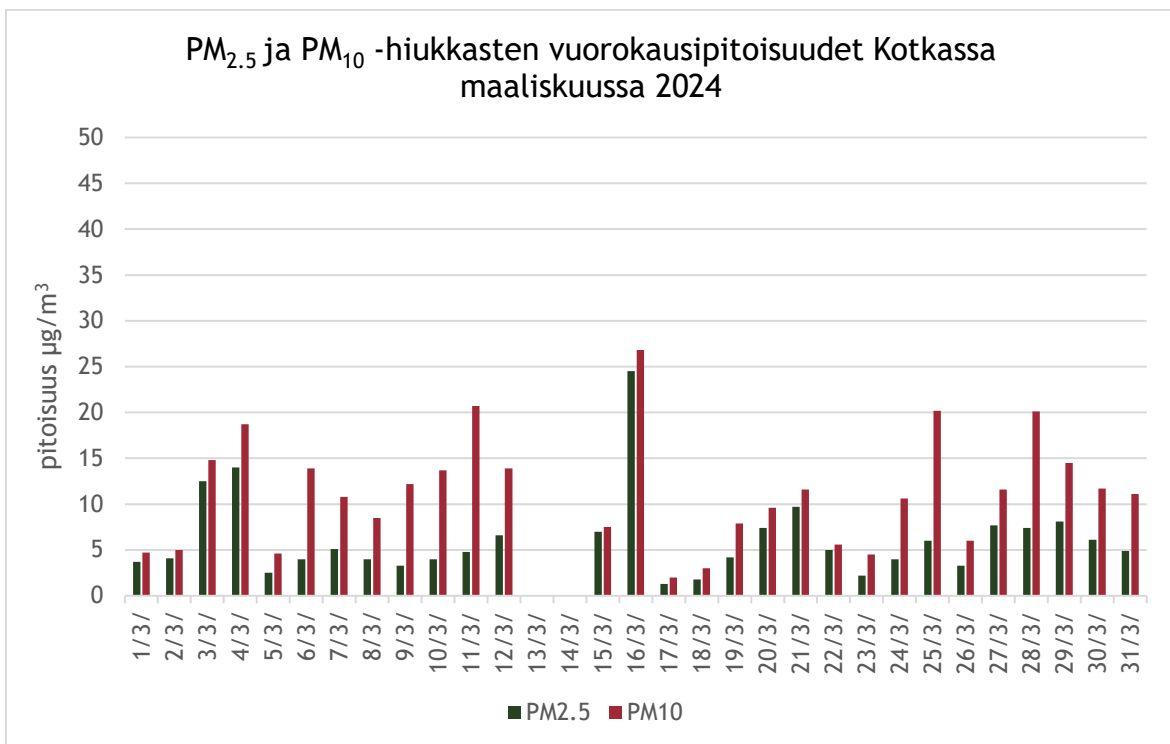
² Hiukkasmittausten vaatimuksenmukaisuuden todentaminen (HIVATO) 2019-2020
<http://hdl.handle.net/10138/338137>

Kaikilla TRS -virtuaalisemilla saatiin 743 tunti-arvoa eli 100 % maaliskuun tunneista. TRS-pitoisuudet mallinnetaan jatkuvasti asemille TRS-rikinä yksikössä $\mu\text{g}/\text{m}^3$ reaaliaikaisella Enwin TOM-TRS-hajumallinnusohjelmistolla. Leviämismallissa otetaan huomioon reaaliaikaisesti teollisuuden päästödata ja ohitustilanteiden päästöt, kertamittaukset, reaaliaikainen säädädata, päästölähteiden lähirakennukset ja maaston korkeusmalli (©Maanmittauslaitos).

4. Mittaustulokset

4.1 Pienhiukkaset ($\text{PM}_{2.5}$) ja hengitettävät hiukkaset (PM_{10})

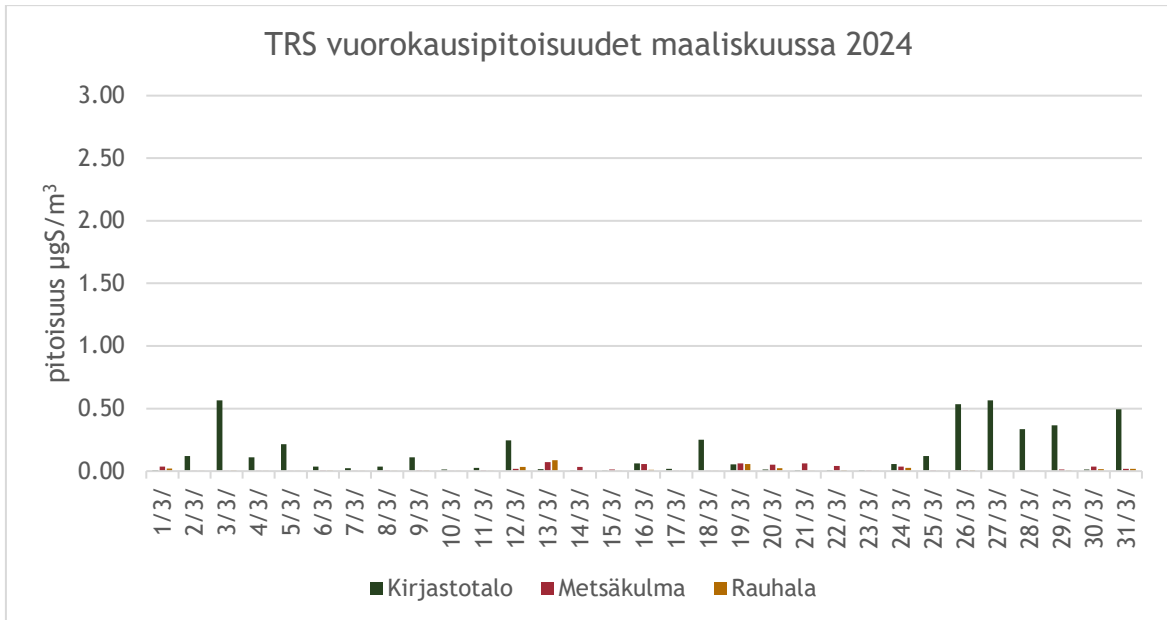
Kuvassa 2 on esitetty Kirjastotalon $\text{PM}_{2.5}$ ja PM_{10} -hiukkasten vuorokausipitoisuudet ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) maaliskuussa 2024.

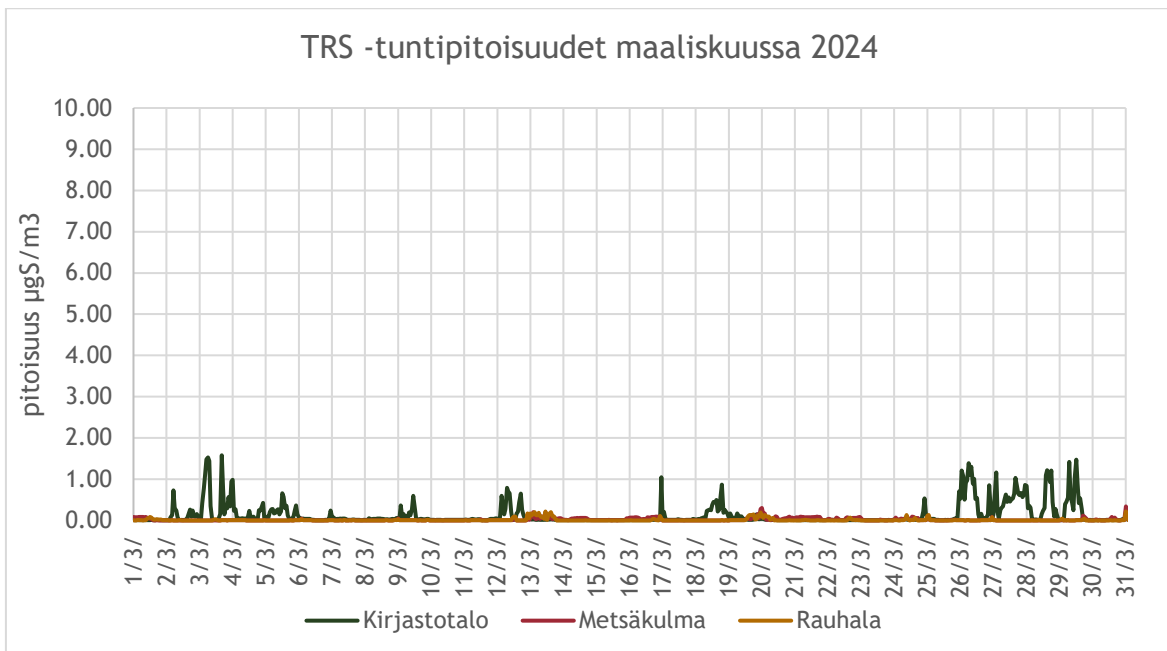
Kuva 2. Kirjastotalon $\text{PM}_{2.5}$ ja PM_{10} -hiukkasten vuorokausipitoisuudet ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) maaliskuussa 2024. PM_{10} vrk-ohjearvo on $70 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ja raja-arvon lukuarvo $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$. WHO:n PM_{10} vrk-ohjearvo on $45 \mu\text{g}/\text{m}^3$, $\text{PM}_{2.5}$ vuosiohjearvo on $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ja vrk-ohjearvo $15 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

4.2 Haisevat rikkiyhdisteet (TRS =Total Reduced Sulfur)

TRS-vuorokausipitoisuudet ($\mu\text{gS}/\text{m}^3$) maaliskuussa 2024 ovat kuvassa 3. Kuvassa 4 on asemien TRS-pitoisuuden tuntikeskiarvojen vaihtelu maaliskuussa 2024.

Kuva 3. TRS-vuorokausipitoisuudet ($\mu\text{gS}/\text{m}^3$) maaliskuussa 2024. Vuorokausiohjearvo on $10 \mu\text{gS}/\text{m}^3$ (vertailuarvo kk:n 2. korkein = $0.5 \mu\text{gS}/\text{m}^3$).

Kuva 4. TRS-tuntipitoisuudet ($\mu\text{gS}/\text{m}^3$) 1.3. klo 01:00 - 1.4.2024 klo 00:00. Tuntipitoisuus $\geq 3 \mu\text{gS}/\text{m}^3$ on tunnistettava haju. Tuntipitoisuus $\geq 1 \mu\text{gS}/\text{m}^3$ on juuri aistittava eli hajukynnystaso.

5. Tulosten tarkastelu

5.1 Mittaustulosten raja-arvovertailu

Taulukossa 1 on esitetty tulosten vertailu ilmanlaadun PM₁₀ ja PM_{2.5} raja-arvoihin (VNA 79/2017).

Taulukko 1. Maaliskuun 2024 PM₁₀ ja PM_{2.5} mittaustulosten raja-arvovertailu.
Suluissa mittaustulosten % -osuudet VnA 79/2017 raja-arvon lukuarvosta.

03/2024	PM10 (24 h) vuorokausiarvo	PM ₁₀ vrk Alempi arviointikynnys 50 % 24 h raja-arvosta	PM _{2.5} kk keskiarvo
raja-arvon lukuarvo	50 µg/m ³	25 µg/m ³	vuosiraja-arvo 25 µg/m ³
sallitut ylitykset	35 kpl/a	35 kpl/a	-
Kirjastotalo	korkein vrk-arvo 27 µg/m ³ (54 %)	korkein vrk -arvo 27 µg/m ³ (108 %)	kuukausikeskiarvo 6.3 µg/m ³ (25 %)
raja-arvotason/ arviointikynnyksen ylitykset maaliskuussa	0 kpl	1 kpl	0 kpl
raja-arvotason ylitykset yhteensä vuonna 2024	0 kpl	1 kpl	-

5.2 Mittaustulosten ohjearvovertailu

Taulukossa 2 on esitetty ilmanlaadun tarkkailutulosten vertailu ilmanlaadun ohjearvoihin (VNp 480/1996).

Taulukko 2. Maaliskuun 2024 mittaustulosten ohjearvovertailu. Suluissa mittaustulosten prosentuaaliset osuudet VNp 480/1996 ohjearvoista ja WHO:n pienhiukkasten vrk-ohjearvosta (2021).

03/2024	PM ₁₀ kk:n 2.korkein vrk-arvo	PM _{2.5} kk:n korkein vrk-arvo	TRS 2. suurin vrk-arvo
ohjearvo	70 µg/m ³ (VNp 480/1996)	15 µg/m ³ (P99) (WHO 2021)	10 µgS/m ³
Kirjastotalon katto	21 µg/m ³ (30 %)	25 µg/m ³ (167 %)	0.6 µgS/m ³ (6 %)
Metsäkulman entinen koulu	-	-	0.1 µgS/m ³ (1 %)
Rauhalan koulu	-	-	0.1 µgS/m ³ (1 %)

5.3 Vertailu WHO:n 09/2021 hiukkasohjearvoihin

Taulukossa 3 on esitetty vertailu WHO:n 09/2021 hiukkasohjearvoihin.

Maaliskuun PM₁₀ kuukausikeskiarvo 11.3 µg/m³ alitti WHO:n PM₁₀ -vuosiohjearvon lukuarvon 15 µg/m³. PM₁₀:n korkein vuorokausiarvo oli maaliskuussa 27 µg/m³, joten myös vuorokausiohjearvo 45 µg/m³ alittui maaliskuussa.

Maaliskuun PM_{2.5} -hiukkasten keskiarvo 6.3 µg/m³ ylitti WHO:n vuosiohjearvon tason 5 µg/m³. 16.3.2024 mitattu korkein vuorokausiarvo 25 µg/m³ ylitti WHO:n vuorokausiohjearvon 15 µg/m³. Kyseessä oli toinen ylitys WHO:n vuorokausiohjearvosta vuonna 2024, kun sallittu on kolme ylityspäivää vuodessa.

Taulukko 3. Mittaustulosten ohjearvovertailu WHO:n 09/2021 hiukkasten ohjearvoihin.

Aine	Aika	Ohjearvo µg/m ³	Maaliskuu		Kulunut vuosi 1.1.-31.3.2024
PM ₁₀	vuosi	15	kuukausikeskiarvo 11.3µg/m ³		3 kk:n PM ₁₀ keskiarvo 8.3 µg/m ³
	vrk*	45	korkein vrk ka. 27 µg/m ³	0 ylitystä	0 ylitystä
PM _{2.5}	vuosi	5	kuukausikeskiarvo 6.3 µg/m ³		3 kk:n PM _{2.5} keskiarvo 5.4 µg/m ³
	vrk*	15	korkein vrk ka. 25 µg/m ³	1 ylitys	2 ylitystä 15.2 ja 16.3.

*WHO:n vrk-ohjearvot = 99. prosenttipiste = sallittu 3 ylityspäivää vuodessa

5.4 TRS-hajutunnit Kotkassa

Maailman terveysjärjestö WHO on antanut suosituksen, että ulkoilman rikkivetypitoisuuden tulisi alittaa 5 ppb eli $7.5 \mu\text{gH}_2\text{S}/\text{m}^3$ ($=n.7 \mu\text{gS}/\text{m}^3$) 30 minuutin keskipitoisuutena, jotta hajun viihtyvyyshaittaa ja siitä seuraavia hajuvalituksia ei esiintyisi. Rikkivedylle tyypillinen mädän kananmunan haju aistitaan likimain tuossa pitoisuudessa. Tästä WHO:n pitoisuustasosta on johdettu ns. TRS-yhdisteiden hajutuntipitoisuus $\geq 3 \mu\text{gS}/\text{m}^3$, jota on käytetty mm. hajufrekvenssejä laskettaessa. Hajutunnit voidaan laskea myös erilaisilla hajun voimakkuuden kynnystasoilla esim. $\geq 1 \mu\text{gS}/\text{m}^3$ on juuri aistittava haju ja $\geq 3 \mu\text{gS}/\text{m}^3$ on tunnistettava haju. Näin lasketut maaliskuun TRS-hajutunnit on esitetty taulukossa 4.

Taulukko 4. TRS-hajutunnit (h) maaliskuussa 2024 Kotkassa.

Asema	TRS-hajutunnit $\geq 1 \mu\text{gS}/\text{m}^3$	TRS-hajutunnit $\geq 3 \mu\text{gS}/\text{m}^3$
Kirjastotalo	21	0
Metsäkulma	0	0
Rauhala	0	0

6. Asemien kuukausitulokset vuonna 2024

6.1 PM₁₀ ja PM_{2.5} -hiukkaspitoisuudet Kirjastotalolla

PM ₁₀ -pitoisuudet (µg/m ³) Kirjastotalo							
	tuntiarvot (µg/m ³)				vuorokausiarvot (µg/m ³)		
	kpl/kk	%-osuus	keskiarvo	korkein tunti	korkein vrk	2. korkein vrk	2. korkein vrk % vrk-ohjearvosta (70 µg/m ³)
1/2024	744	100	6.0	15	13	12	17 %
2/2024	696	100	7.9	40	23	12	17 %
3/2024	712	95.8	11.3	63	27	21	30 %
4/2024							
5/2024							
6/2024							
7/2024							
8/2024							
9/2024							
10/2024							
11/2024							
12/2024							

PM _{2.5} -pitoisuudet (µg/m ³) Kirjastotalo							
	tuntiarvot (µg/m ³)				vuorokausiarvot (µg/m ³)		
	kpl/kk	%-osuus	keskiarvo	korkein tunti	korkein vrk	2. korkein vrk	korkein vrk % WHO:n vrk-ohjearvosta (15 µg/m ³)
1/2024	744	100	4.6	12	12	11	80 %
2/2024	696	100	5.5	34	20	10	133 %
3/2024	712	95.8	6.3	28	25	14	167 %
4/2024							
5/2024							
6/2024							
7/2024							
8/2024							
9/2024							
10/2024							
11/2024							
12/2024							

6.2 TRS-pitoisuudet

Kirjastotalo

TRS-pitoisuudet ($\mu\text{gS}/\text{m}^3$) Kirjastotalo							
tuntiarvot ($\mu\text{gS}/\text{m}^3$)				vuorokausiarvot ($\mu\text{gS}/\text{m}^3$)			
	kpl/kk	%-osuus	keskiarvo	korkein tunti	korkein vrk	2. korkein vrk	2. korkein % vrk-ohje-arvosta ($10 \mu\text{gS}/\text{m}^3$)
1/2024	744	100	0.1	1.4	0.3	0.2	2 %
2/2024	696	100	0.1	1.5	0.6	0.5	5 %
3/2024	743	100	0.1	1.6	0.6	0.6	6 %
4/2024							
5/2024							
6/2024							
7/2024							
8/2024							
9/2024							
10/2024							
11/2024							
12/2024							

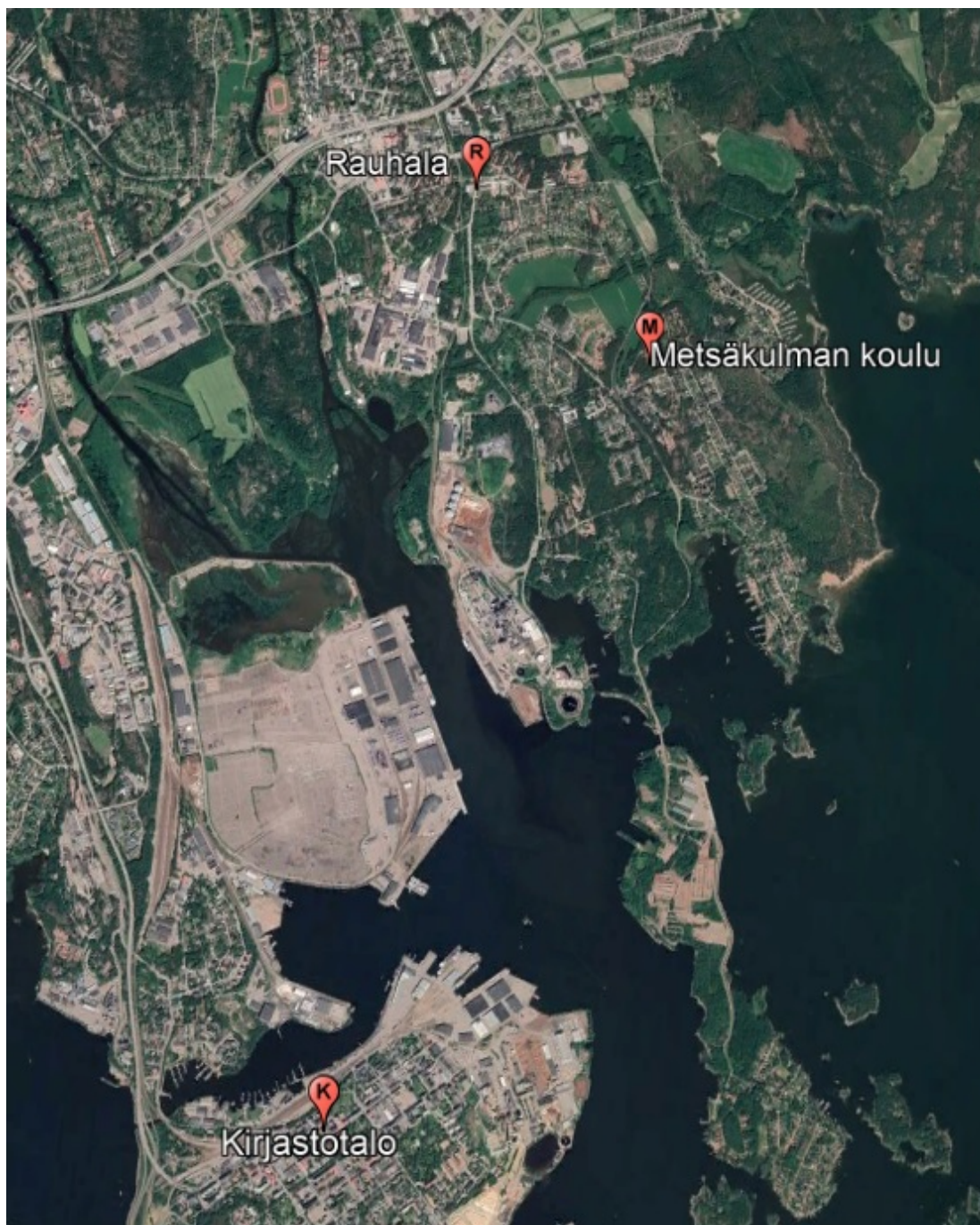
Metsäkulma

TRS-pitoisuudet ($\mu\text{gS}/\text{m}^3$) Metsäkulma							
	tuntiarvot ($\mu\text{gS}/\text{m}^3$)				vuorokausiarvot ($\mu\text{gS}/\text{m}^3$)		
	kpl/kk	%-osuus	keskiarvo	korkein tunti	korkein vrk	2. korkein vrk	2. korkein % vrk-ohje-arvosta ($10 \mu\text{gS}/\text{m}^3$)
1/2024	744	100	0.2	0.3	0.2	0.1	1 %
2/2024	696	100	0.01	0.2	0.1	0.1	1 %
3/2024	743	100	0.02	0.3	0.1	0.1	1 %
4/2024							
5/2024							
6/2024							
7/2024							
8/2024							
9/2024							
10/2024							
11/2024							
12/2024							

Rauhala

TRS-pitoisuudet ($\mu\text{gS}/\text{m}^3$) Rauhala							
	tuntiarvot ($\mu\text{gS}/\text{m}^3$)				vuorokausiarvot ($\mu\text{gS}/\text{m}^3$)		
	kpl/kk	%-osuus	keskiarvo	korkein tunti	korkein vrk	2. korkein vrk	2. korkein % vrk-ohje-arvosta ($10 \mu\text{gS}/\text{m}^3$)
1/2024	744	100	0.02	0.3	0.2	0.0	0 %
2/2024	696	100	0.01	0.1	0.04	0.03	0.3 %
3/2024	743	100	0.01	0.2	0.1	0.1	1 %
4/2024							
5/2024							
6/2024							
7/2024							
8/2024							
9/2024							
10/2024							
11/2024							
12/2024							

LIITE 1. Enwin Oy:n ilmanlaadun tarkkailupisteet Kotkassa

Kuva 1/L1. Enwin Oy:n ilmanlaadun tarkkailupisteet Kotkassa ©Google.

Enwin Oy
Ari Tamminen, FM
Toimitusjohtaja
ari.tamminen@enwin.fi
p.040-5127006

Tarja Tamminen, TkL, FM
Tutkimuspäällikkö
tarja.tamminen@enwin.fi
p. 040-8409570

Kaisa Pullinen, FM
Asiantuntija
kaisa.pullinen@enwin.fi
p. 040-8455794